

listopad 2020 r.

**TSUE: NIEMIECKIE OPŁATY
DROGOWE DLA SAMOCHODÓW
CIĘŻAROWYCH ZBYT WYSOKIE
– ISTOTNE JEST ŻĄDANIA ZWROTU W
TERMINIE!**

Orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) z dnia 28 października 2020 r. przyciągnęło uwagę całej branży transportowej i spedycyjnej: okazało się, że niemieckie opłaty drogowe dla samochodów ciężarowych są od lat zbyt wysokie, wobec czego przewoźnicy mogą odzyskać swoje pieniądze.

O co chodzi?

Stawki opłat drogowych są ustalane na podstawie złożonej kalkulacji przedstawionej w tzw. opinii kosztowej i publikowane jako załącznik do federalnej ustawy o opłatach drogowych (BFStrMG). Polska firma spedycyjna złożyła w niemieckim sądzie administracyjnym skargę na sposób obliczenia wysokości stawek opłat drogowych i zażądała zwrotu zapłaconych przez siebie w 2010 i 2011 roku opłat. Podstawową zasadą określenia wysokości stawek opłat drogowych jest ich oparcie o koszt utrzymania drogi. W rozpatrywanym przez sąd okresie 3,8% stawki opłaty drogowej stanowiły koszty utrzymania policji drogowej. W prowadzonym postępowaniu właściwy sąd odwoławczy (Wyższy Krajowy Sąd Administracyjny w Münster, sygn. akt. 9 A 118/16) zwrócił się do TSUE z tak zwanym pytaniem prejudycjalnym dotyczącym tego, czy ustalenie stawki opłaty drogowej w wysokości uwzględniającej również koszty utrzymania policji drogowej jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Co orzekł TSUE?

Zgodnie z wyrokiem TSUE uwzględnianie w stawce opłat drogowych kosztów policji drogowej jest niezgodne z prawem. Z uwagi na fakt, że koszty te były i są uwzględniane w stawkach niemieckich opłat drogowych, należy przyjąć, że zbyt wysokie opłaty pobierane są tak naprawdę od lat.

TSUE wskazało, że nawet niewielkie błędy (jak w tym przypadku w wysokości 3,8%) skutkują niezgodnością opłat z prawem.

Na wynik analizy TSUE nie wpłynęła również okoliczność, że ostatecznie wysokość opłat drogowych mogła zostać ustalona na prawidłowym poziomie (np. z uwagi na fakt, że inne pozycje kosztowe zostały w prognozie niedoszacowane).

TSUE orzekł, że płatnicy opłat drogowych mogą powoływać się bezpośrednio na treść dyrektywy unijnej.

TSUE oddaliło wniosek złożony przez Republikę Federalną Niemiec, aby ograniczyć skutki wyroku jedynie na przyszłość. Oznacza to, że korekta nie musi dotyczyć jedynie przyszłych opłat oraz że możliwe jest żądanie zwrotu nadpłaconych w przeszłości opłat drogowych.

Jakie roszczenia przysługują?

W praktyce płatnicy opłat drogowych mogą żądać zwrotu nadpłaconych opłat drogowych, co z kolei rodzi następujące pytania:

Za jaki okres możliwe jest żądanie zwrotu? Opłaty za jaki okres mogą być już przedawnione?

Kwestię przedawnienia zwrotu należy oceniać co do zasady na gruncie prawa niemieckiego. Roszczenia o zwrot przedawniają się, jeżeli nie są dochodzone przed upływem trzeciego roku kalendarzowego liczonego od chwili ich powstania. Z uwagi na fakt, że opłaty drogowe są zasadniczo automatycznie pobierane przez Toll Collect, roszczenie o zwrot danej opłaty powstaje z chwilą jej pobrania. Oznacza to, że opłaty drogowe pobrane przed rokiem 2017 nie mogą być dochodzone z uwagi na ich przedawnienie. Jeśli chodzi natomiast o opłaty drogowe pobrane w roku 2017, to żądanie ich zwrotu musi zostać zgłoszone przed upływem roku 2020. Dotyczy to również opłat pobranych na początku roku 2017 dotyczących jednak przejazdów dokonanych pod koniec roku 2016.

Uzupełniająco wskazać należy, że – chociaż jest to bardzo mało prawdopodobne – nie jest również całkowicie wykluczone, że sądy opierając się na różnych przesłankach (np. kierując się względami skutecznego egzekwowania prawa Unii Europejskiej) dojdą do wniosku, że roszczenia nawet sprzed ponad trzech lat nie uległy jeszcze przedawnieniu. Przewoźnicy mogliby wtedy żądać zwrotu części opłat uiszczonych sięgając wstecz nawet do 2005 roku! Kwestię tę muszą ostatecznie rozstrzygnąć sądy. Jeżeli w przyszłości sądy będą orzekać na korzyść płatników w tym sensie, że roszczenia o zwrot za lata 2005-2016 nie uległy jeszcze przedawnieniu, płatnicy mogliby z powodzeniem żądać ich zwrotu w późniejszym terminie.

Czy można żądać zwrotu całej opłaty, czy tylko część obejmującej uwzględnione koszty utrzymania policji drogowej? Jak wysoka jest ta część?

TSUE oraz przepisy prawa Unii Europejskiej nie wymagają, aby dokonano zwrotu opłaty drogowej w pełnej wysokości, jeżeli błędna była tylko jedna pozycja stanowiąca część składową. Zwrotowi podlega tylko ta część, która niesłusznie została uwzględniona w stawce opłaty drogowej. W sprawie będącej przedmiotem analizy TSUE obejmującej okresy 2010-2011 część ta wynosiła 3,8%. Z uwagi na fakt, że stawki opłat drogowych były w latach późniejszych zmieniane, część podlegająca zwrotowi może być odpowiednio niższa lub wyższa. Wyłącznie analiza danej opinii kosztowej może udzielić odpowiedzi na pytanie, koszty w jakiej wysokości były uwzględniane niesłusznie. Najprawdopodobniej wysokość kosztów policji drogowej uwzględnionych w stawce opłat drogowych i podlegających zwrotowi oscylowała między 3 a 4%.

Chociaż jest to mało prawdopodobne, przepisy prawa niemieckiego ostatecznie i jednoznacznie nie wykluczają, że z uwagi na błędne określenie części składowych opłat drogowych, zostaną one w pełnej wysokości uznane za niezgodne z prawem. Kwestię tę rozstrzygną ostatecznie sądy.

Wskazówka praktyczna: pilna potrzeba podjęcia działań dot. opłat drogowych w roku 2017!

Z uwagi na grożące przedawnienie roszczeń, żądanie zwrotu opłat drogowych, które zostały pobrane w roku 2017, powinno zostać zgłoszone jeszcze w tym roku tj. do dnia 31.12.2020 r. Z ostrożności zalecamy zgłoszenie żądania zwrotu wszystkich opłat pobranych w roku 2017. Należy liczyć się z tym, że wysokość zwrotu może oscylować jedynie w zakresie od 3 do 4% uiszczonych kwot.

Ryzykiem przedawnienia opłat wraz z upływem roku 2020 nie są objęte opłaty uiszczone po 2017 roku. Jeżeli okaże się, że opłaty za okres sprzed 2017 roku nie uległy przedawnieniu, na pewno nie ulegną one przedawnieniu z upływem obecnego roku. Pilna potrzeba działania dotyczy zatem tylko opłat pobranych w roku 2017.

Jak i gdzie należy żądać zwrotu?

Właściwym postępowaniem jest postępowanie z wniosku o zwrot opłaty na podstawie przepisu § 4 ust. 2 zd. 2 ustawy BFStrMG, który należy złożyć do Federalnego Urzędu ds. Transportu Towarów – BAG (www.bag.bund.de).

Wniosek należy złożyć pisemnie, tj. w formie podpisanego pisma. Wysłanie wniosku wiadomością elektroniczną e-mail nie będzie wystarczające.

Z uwagi na ryzyko przedawnienia wniosków musi zostać doręczony do urzędu najpóźniej w dniu 31.12.2020 r. Zalecamy skorzystanie z formy doręczenia umożliwiającej weryfikację terminu doręczenia (np. przesyłka kurierska lub list polecony za zwrotnym potwierdzeniem odbioru).

Wniosek należy sporządzić w języku niemieckim.

Do wniosku należy dołączyć potwierdzenia uiszczenia opłat drogowych. Odpowiednie zestawienia były wysyłane płatnikom przez jednostkę Toll Collect.

Doradztwo i wsparcie

Wielu usługodawców i wiele stowarzyszeń oferuje swoje wsparcie w zakresie dochodzenia roszczeń. Tytułem przykładu można wskazać np. Federalny Związek Transportu Towarów i Logistyki (BGL) e.V., który swoje wsparcie oferuje podmiotom, które swoje członkostwo w nim zarejestrowały przed dniem 4.12.2020 r. Również wielu prawników ubiega się o pozyskanie zleceń w tym zakresie. W naszej ocenie w toku postępowania o zwrot opłat drogowych prowadzonego przed urzędem BAG nie występuje konieczność zaangażowania profesjonalnego pełnomocnika, ponieważ na tym etapie nie występują jeszcze kwestie typowo prawne, a podjęte działania nakierowane są jedynie na dotrzymanie terminu złożenia wniosku i przesłanie urzędowi wykazu uiszczonych opłat; przewoźnicy i spedytorzy mogą taki wniosek wysłać samodzielnie.

Autor oraz Państwa dotychczasowe osoby kontaktowe w kancelarii TIGGES pozostają do Państwa dyspozycji!

Gisela Hebrant
Rechtsanwalt
+49 211 8687 185
hebrant@tigges.legal

TIGGES Rechtsanwälte und Steuerberater Partnerschaft mbB
Zollhof 8 | 40221 Düsseldorf | Niemcy
© TIGGES Rechtsanwälte 2020 | www.tigges.legal